

Дело С-378/08

Raffinerie Mediterranee (ERG) SpA и др.

срещу

Ministero dello Sviluppo economico и др.

(Преюдициално запитване,
отправено от Tribunale amministrativo regionale della Sicilia)

„Принцип „замърсителят плаща“ — Директива 2004/35/ЕО — Екологична отговорност — Приложимост *ratione temporis* — Замърсяване, което започва преди предвидената за транспониране на тази директива дата и продължава след нея — Национална правна уредба, съгласно която разходите за отстраняване на свързаните с това замърсяване щети се поемат от множество предприятия — Изискване за умишлено или небрежно поведение — Изискване за причинно-следствена връзка — Обществени поръчки за строителство“

Заключение на генералния адвокат г-жа J. Kokott, представено на 22 октомври 2009 г. . . . . I - 1922
Решение на Съда (голям състав) от 9 март 2010 г. . . . . I - 1969

Резюме на решението

Околна среда — Предотвратяване и отстраняване на екологичните щети — Екологична отговорност — Директива 2004/35 — Принцип „замърсителят плаща“ (член 3, параграф 1, член 4, параграф 5, член 11, параграф 2 и член 16, параграф 1 от Директива 2004/35 на Европейския парламент и на Съвета)

Когато в случай на екологично замърсяване условията за прилагане *ratione temporis* и/или *ratione materiae* на Директива 2004/35/ЕО относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологичните щети не са изпълнени, тази хипотеза се урежда от националното право при спазване на правилата на Договора и ако не се предвижда друго в разпоредбите на други актове от вторичното право.

Член 3, параграф 1, член 4, параграф 5 и член 11, параграф 2 от Директива 2004/35 трябва да се тълкуват в смисъл, че когато компетентният орган реши да наложи на оператори, чиито дейности са сред изброените в приложение III към тази директива, мерки за отстраняване на екологични щети, той не е длъжен да установи виновно поведение, съответно нито умисъл, нито небрежност, от страна на операторите, чиито дейности се считат за източник на екологичните щети. За сметка на това компетентният орган е длъжен, от една страна, първо да установи произхода на констатираното замърсяване, като разполага в това отношение с право на преценка относно реда, средствата и продължителността на тази проверка. От друга страна, този орган е длъжен да установи в съответствие с националните правила, уреждащи доказването, причинно-следствена връзка между дейностите на операторите, по отношение на които са приети мерките за отстраняване, и това замърсяване.

Директива 2004/35 допуска национална правна уредба, която оправомощава компетентния орган, който действа в рамките на тази директива, да презумира, включително в случаите на дифузно замърсяване, съществуването на причинно-следствена връзка между установеното замърсяване и определени оператори, поради това че инсталациите на последните се намират в близост до зоната на замърсяването. В съответствие с принципа „замърсителят плаща“ обаче, за да може да презумира такава причинно-следствена връзка, компетентният орган трябва да разполага с надеждни улики, които да обосновават презумпцията му, като например близостта на инсталациите до установеното замърсяване и съответствието между откритите замърсяващи вещества и химическите съставки, използвани от посочените оператори в рамките на дейността им.

Освен това, доколкото подобно на член 176 ЕО, член 16, параграф 1 от Директива 2004/35 предвижда изрично, че директивата не представлява пречка за държавите членки да оставят в сила или приемат по-строги разпоредби във връзка с предотвратяването и отстраняването

на екологичните щети, държавите членки могат да решат по-специално, че операторите, които упражняват дейности, различни от посочените в приложение III към Директива 2004/35, могат да носят обективна отговорност за екологични щети, тоест по смисъла на член 2, параграф 1, букви а)–в) не само за щети по отношение

на защитени видове и природни местообитания, но и за щети по отношение на водите и почвите.

(вж. точки 44, 57, 65 и 68—70
и диспозитива)